

รูปแบบการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่

The Model of Administration for the Elderly Cash Allowance according
to Sangahavatthu 4 of Banlao Sub-District Administrative Organization
Sungmen District , Phrae Province

วิไลลักษณ์ ชุ่มดวง*

Miss Wilailuk Chumdoung

ผศ.ดร.สมจิต ขอนวงศ์ , ดร.สายันท์ อินันใจ**

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ ๔) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ ซึ่งดำเนินการวิจัยโดยวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน ๑,๐๗๑ คน ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น ๒๙๑ คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปและทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าทีและค่าเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ในส่วนของข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,
(บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

** อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์.

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังกัดวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๑$, $S.D. = ๐.๑๐๙$) ระดับความคิดเห็นผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังกัดวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ ด้วยการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตามการจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้ พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังกัดวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ สรุปได้ คือ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ผู้สูงอายุไม่สามารถเดินทางมาติดต่อขอรับบริการได้ด้วยตนเอง ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการอ่านและเขียนทำให้ไม่เข้าใจแบบฟอร์มหรือเอกสาร ควรเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มากขึ้น ตั้งจุดให้บริการรับเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ให้คำแนะนำและอธิบายรายละเอียดแก่ผู้สูงอายุในการกรอกแบบฟอร์มเอกสารต่างๆ สำหรับแนวทางการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังกัดวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เน้นในเรื่องการนำหลักสังกัดวัตถุ ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เกื้อหนุนการสงเคราะห์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่าเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยการให้การสงเคราะห์ ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่างๆและปฏิบัติตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของผู้สูงอายุในท้องถิ่น

คำสำคัญ : การบริหารงาน , เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ , หลักสังกัดวัตถุ ๔

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the model of administration for the elderly cash allowance according to Sangahavatthu 4 of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province, 2) to compare the elderly's opinions to the administration for the elderly cash allowance according to Sangahavatthu 4 of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province of classification along individual factor, 3) to investigate problem, obstacle and suggestion in the administration for the elderly cash allowance according to Sangahavatthu 4 of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province, 4) to study the guideline of the administration for the elderly cash allowance according to Sangahavatthu 4 of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province. This study was Mixed

Methods Research. The population used by the elderly of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province. The populations were 1,071 people and the sampling used 291 by using the formula of Taro Yamane . The data were collect by using the questionnaire and analyzed for finding frequency, percentage, mean and standard deviation to descript generation information. Testing the hypothesis used t-test and F-test with one way ANOVA. The result of test showed the different as least significant difference (LSD). In the part of open-end showed problem , obstacle and suggestion the researcher was arrange the group according to issue of open-end. Then they were analyzed by frequency and data on the essence of the interview, the researcher will gather data on the essence of the interview and then by content analyzed.

The results of the research were found that : The elderly's opinions to the administration for the elderly cash allowance according to Sangahavatthu 4 of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district, Phrae province overall were ranked at the high level. ($\bar{X}$ = 4.01 , S.D. = 0.109) With regard to the comparison of the elderly's opinions to the administration for the elderly cash allowance according to Sangahavatthu 4 of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province using the hypothesis test by different analysis according individual factor that was; gender , age , level of education, status, and income that found gender , age , status , level of education and income were not different, it un-accepted the hypothesis. The result of study was problem, obstacle and suggestion of the administration for the elderly cash allowance according to Sangahavatthu 4 of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province. Conclusion that the amount of cash allowance given to each elderly was not enough for their subsistence . They were unable to obtain services for themselves and their reading and writing skills were limited as the result the elderly could not be completely understanding all documents . The elderly cash allowance should be raised and the point services of the elderly cash allowance should establish cover all villages. The officer should give advices clearly about the information all documents. The result of interview the guideline of the model of administration for the elderly cash allowance according to Sangahavatthu 4 Of Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province found that the most key informant were to emphasize in the main objective that Banlao sub-district administrative organization , Sungmen district Phrae province should apply the principles of Sangahavatthu 4 to manage the administration for the elderly cash allowance in order to support the quality of life and social welfare for

the elderly such as virtues making for group integration , accessibility for the elderly and conduct mission authority in full compliance of the local administration.

Keywords : The administration,the elderly cash allowance,Sangahavatthu 4

๑. บทนำ

การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถือเป็นสวัสดิการสังคมประเภทหนึ่งที่รัฐบาลจัดสรรให้กับผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและองค์กรภาครัฐที่รับผิดชอบ ประกอบด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุได้เริ่มเป็นรูปธรรม ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ จากแนวคิดของกรมประชาสงเคราะห์ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๕ ให้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน (เบี้ยยังชีพ) พุทธศักราช ๒๕๓๖ เพื่อให้เงินช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน เดือนละ ๒๐๐ บาท

ต่อมา กรมประชาสงเคราะห์ได้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านสวัสดิการเบี้ยยังชีพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สืบเนื่องมาจากนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช ๒๕๓๗ มาตรา ๖๗(๖) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ต้องส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ^๑ ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ (๑๐) กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการส่งเสริมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส^๒ จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นในการดำเนินงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในสมัยรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายต่อรัฐสภาจัดให้มีโครงการหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุทุกคนมีสิทธิได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพเท่าเทียมกัน กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการรับขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุที่ประสงค์จะขอรับสิทธิสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในอัตราเดือนละ ๕๐๐ บาท ต่อมารัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายกำหนดอัตราเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุโดยให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ – ๖๙ ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ ๖๐๐ บาทต่อเดือน ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๗๐ – ๗๙ ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ ๗๐๐ บาทต่อเดือน ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๘๐ – ๘๙ ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ ๘๐๐ บาทต่อเดือนและผู้สูงอายุที่มีอายุ ๙๐ ปีขึ้นไปจะได้รับเบี้ยยังชีพ ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการรับลงทะเบียนผู้ที่จะมีอายุครบ ๖๐ ปี บริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไปภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีและดำเนินการเบิกจ่ายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันไดให้แก่ผู้สูงอายุตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุภายในวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน

^๑ กระทรวงมหาดไทย, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗, หน้า ๑๐.

^๒ กระทรวงมหาดไทย, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒, หน้า ๓.

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่าเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางได้ดำเนินงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งในปัจจุบันมีผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๗๑^๓ คนถึงแม้้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่ามีความพร้อมในการดำเนินงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในระดับหนึ่งแต่ในข้อเท็จจริงยังประสบปัญหาในกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงาน อาทิเช่น ปัญหาด้านความพร้อมในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเนื่องจากบุคลากร ถึงแม้้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่ามีความพร้อมในการดำเนินงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในระดับหนึ่งแต่ในข้อเท็จจริงยังประสบปัญหาในกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน อาทิเช่น ปัญหาด้านความพร้อมในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเนื่องจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่เพียงพอ การยื่นคำขอของผู้สูงอายุมาลงทะเบียนไม่ตรงตามระยะเวลาที่รับขึ้นทะเบียน ปัญหาการยื่นคำขอลงทะเบียนซ้ำซ้อน การตรวจสอบสถานะการมีชีวิตรอยู่และการจัดทำประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปัญหาด้านทัศนคติที่มีต่อสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ในการบริหารงานขององค์กรจำเป็นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายและเป้าหมายขององค์กร ซึ่งปัจจุบันมีนักวิชาการทางตะวันตกให้ความสนใจการประยุกต์หลักธรรมทางพุทธศาสนาใช้ในการบริหารองค์กรซึ่งในส่วนของประเทศไทยเริ่มนำนโยบายการใช้หลักธรรมาภิบาลมาช่วยในการบริหารงานส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าองค์กรต่างๆ เริ่มตระหนักและเห็นความสำคัญในการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานซึ่งหลักสังคหวัตถุ ๔ ก็เป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ อันประกอบด้วย ทาน คือ โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือ แบ่งปันให้ความรู้และคำแนะนำ, ปิยวาจา คือ พูดจาไพเราะ, อตถจริยา คือ การสงเคราะห์ประชาชนและสมานัตตตา คือ การประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย การไม่เลือกปฏิบัติซึ่งเมื่อนำหลักธรรมดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในเกี่ยวกับงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะส่งผลให้การดำเนินงานด้านสวัสดิการเบี้ยยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

จากเหตุผลความเป็นมาและความสำคัญของการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่โดยนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่าเพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นข้อมูล เพื่อการพัฒนาบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่าและเป็นฐานข้อมูลเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

^๓ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า, ประกาศอบต.บ้านเหล่า เรื่อง ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘, หน้า ๓๔.

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่

๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า จำนวน ๑,๐๗๑ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของทาร์โร ยามาเน่ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๒๙๑ คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการหาตามสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ในส่วนของข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) สาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

๔. สรุปผลการวิจัย

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗ มีอายุ ๖๐-๖๙ ปี จำนวน ๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕ สถานภาพสมรส จำนวน ๑๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๔ ระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๒๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๘ และมีรายได้ ๐-๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๙

๒. ระดับการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสองเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้สูงอายุผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๘$, S.D. = ๐.๑๓๐) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านทาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปิยวาจา ด้านอรรถจริยาและด้านสมานัตตตามลำดับ

๓. การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตามการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้ พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑) ด้านทาน ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่า ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ควรเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถนำเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปใช้ประโยชน์และนำไปดำรงชีพได้อย่างเพียงพอ ๒) ด้านปิยวาจา ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่า เมื่อผู้สูงอายุมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ไม่สามารถเดินทางมาติดต่อขอรับบริการได้ด้วยตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า ควรตั้งจุดให้บริการรับเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ๓) ด้านอรรถจริยาผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการอ่านและเขียน ทำให้ไม่เข้าใจแบบฟอร์มหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำและอธิบายรายละเอียดในการกรอกแบบฟอร์ม เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเอาใจใส่ ๔) ด้านสมานัตตตา ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่า ผู้สูงอายุมีความยากลำบากเมื่อเข้ามาใช้บริการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า ควรจัดให้มีทางลาดชันสำหรับให้ผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสุขภาพและจัดให้มีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเมื่อผู้สูงอายุมาใช้บริการ

๕. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ๑) ด้านทาน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่าควรมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐานที่รัฐจัดให้เป็นรายเดือนตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเพื่อสามารถนำเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปใช้ให้ประโยชน์และนำไปใช้ในการดำรงชีพเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการเกี่ยวกับสวัสดิการ ๒) ด้านปิยวาจา หากนำหลักปิยวาจา การพูดต่อกันด้วยความเมตตา คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้คำแนะนำด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง อันเป็นธรรมอีกประการหนึ่งซึ่งนำไปสู่ความรักใคร่ผูกพันกัน โดยอาศัยเมตตาเป็นฐานเช่นเดียวกัน ด้วยความหวังดีต่อผู้ฟังหรือผู้ที่ตนพูดถึง โดยมองจากเนื้อหาสาระของวาจาที่เป็นความจริง เป็นธรรมและคำนึงถึงความรู้สึกผู้ฟังเป็นเรื่องที่มีประโยชน์และสมควรแก่เวลาและโอกาส โดยมุ่งเอาประโยชน์แก่คนทุกฝ่ายเป็นสำคัญ ๓) ด้านอรรถจริยา การทำประโยชน์ ช่วยเหลือตามกำลังร่างกายด้วยความเต็มใจ ขวนขวายช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุ ๔) ด้านสมานัตตตา การประยุกต์ใช้หลักสมานัตตตาในการเอาตัวเข้าไปสู่สมาน การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย หนักแน่นให้ความเสมอภาคแก่ผู้สูงอายุทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

๖. สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ควรกำหนดแผนงาน นโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านทาน โอบอ้อมอารี การให้ความช่วยเหลือ การแบ่งปันให้ความรู้และให้คำปรึกษา คำแนะนำ การอำนวยความสะดวก การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ๒) ด้านปิยวาจา การพูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจิตสำนึกในการให้บริการด้วยความเต็มใจ เปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ๓) ด้านอัตถจริยา การทำประโยชน์ การให้ความช่วยเหลือในการให้บริการและช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างเต็มใจ มีน้ำใจต่อประชาชน ไม่มีอคติหรือความลำเอียง ๔) ด้านสมานัตตตา การเป็นผู้มีความเสมอภาค ปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ แต่งกายด้วยความสุภาพเหมาะสมตามกาลเทศะ

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑) ควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ นี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่ามากยิ่งขึ้น

๒) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่าควรประยุกต์หลักสังคหวัตถุ ๔ ทุกข้อมาใช้ในการปฏิบัติงานให้ครบกระบวนการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพในทุกขั้นตอนสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยและนโยบายของรัฐบาล

๓) ควรศึกษากลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในพื้นที่จังหวัดแพร่ เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เกี่ยวกับการบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

๔) ควรนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยเพื่อให้การบริหารงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น หลักอิทธิบาท ๔ หลักพรหมวิหาร ๔ หลักสุจริต ๓ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการบริหารงานงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามหลักสังคหวัตถุ ๔ มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงมหาดไทย, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒, หน้า ๓.

กระทรวงมหาดไทย, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗, หน้า ๑๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **ธรรมานุชชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๔.
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า, **ประกาศอบต.บ้านเหล่า เรื่อง ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ**
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.๒๕๕๘, หน้า ๓๔.